

«La quietezza interna manca»

Avess la glieud ussa temp per leger? Tenor ina librarista n'han blers betg la testa libra per litteratura.

7

Nagina fermativa a Sedrun

La directura da turissem deplorescha, ha dentant chapientscha per l'annullaziun dal Tour de Suisse.

3

LA QUOTIDIANA

Redacziun: Via Sommerra 32, 7007 Cuira, tel. 081 255 57 10, redacziun@laquotidiana.ch

■ ENGIADINA

Lavur cuorta eir per dirigents

(fmr/af) Ingünas prouvas da musica ed ingüns concerts, uschè a preschainta la situaziun per las societats da musica il Grischun.

A chaschun da la radunanza da delegats da l'Uniuon da musica chantunala sun ils preschaints gnüts infuormats davart las indemnisiuzins da la Confederaziun. Pervi da la pandemia dal coronavirus vaiva la

➤ PAGINA 7

(fmr/hh) Las vischnauncas d'Illanz/Glion e Mustér reagescan sils problems finanziels che sedattan en connex cul coronavirus. Aschia ha la suprastanza communalia dad Illanz/Glion decidiu differentas mesíras per facilitar la situaziun dalla liquiditat per fatschentas, mo era per vischins pertuccai. Aschia duein per exempli ils quens per taxas vegnir tarmess pli tard.

➤ PAGINA 3

■ SURSELVA

Vischnauncas ageschan cun prudientscha

Semegliontamein reagescha la vischnaunca da Mustér silla situaziun malguessa dil mument. Las taxas da turissem che vegnevan spedidas normalmein il matg vegnam sistidas il mument. La suprastanza communalia d'Illanz/Glion ha salvau sia seduta l'jamna vargada per conferenza da video, quella da Mustér en halla Cons.

La situaziun malguessa dil mument cul coronavirus pretenda sentiment dallas vischnauncas.

FOTO H. HUONDER

Igl autur sursilvan Theo Candinas ei morts mesjamna vargada.

FOTO J. F. PAJAROLA

➤ PAGINA 2

Igl autur sursilvan Theo Candinas ei morts mesjamna vargada.

FOTO J. F. PAJAROLA

■ GRISCHUN CENTRAL

«Nous ischans isolos»

(fmr/gns) Or da tgesa dastgan Tona e Silva Casparin betg eir a Lugano noua tgi igl pér è datgesa. Pigl mument renunzta igl anteriuor patrung dalla Furnareia Casparin, tgi passainta ena buna part da sia pensiun an Tessin aint igl ravogl dalla famiglia da sia donna, da neir a Savognin. Ossa siva da passa treis emdas èn Tona e Silva Casparin

betg ple stos a Savognin cun eser pertutgia igl Tessin fitg ferm digi coronavirus. Chel cantun ò er las restricziuns las pi rigurozas perveia da chel infect viral tg'è ossa deresa segl antier mond. Tona Casparin rachinta tgi Lugano sei scu mort or, ins veia betg olma per veia.

➤ PAGINA 6

DA HANS HUONDER/FMR

■ 268 paginas cun impressiuns, constataziuns ed experien-tschas davart il luf cumpiegia il cudisch «Wolfsodyssee» da Peter A. Dettling ch'e gest cumpa-rius. Ils davos 16 onns ei il Tua-

tschin serendius en differentas tias per scuvierer la veta dil luf, per fotografar el e per saver capir meglie siu comportament. Il resultat da quei engaschamenti ei ussa d'anflar en in interessant cudisch. Quel vegn ludaus da pliras varts. El seigi in document da grond'im-

purtonza per la discussiun actuala davart il retourn dil luf, denter au-ter en Svizra. Il cudisch ei illus-traus rehamein. Las fotografias muossan las sentupadas che Dettling ha giu cul pli vegl cumpogn dil carstgaun – canis lupus. El de-scriva quellas en ina fuorma fasci-

nonta e captivonta. Igl ei buca l'emprema ga che Dettling publi-chescha lavurs davart il luf. El ha già fatg quei en differentas contri-buziuns alla televisiun ni era en ra-ma da publicaziuns da cudischs.

➤ PAGINA 5

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226
mail: abo@somedia.ch

9771424 749004

«Il luf ha formau fermamein mia persuna»

Peter A. Dettling – igl autur dil cudisch «Wolfsodyssee» – s’exprima davart sia relaziun e lavour cul luf

DA HANS HUONDER/FMR

■ Il cudisch «Wolfsodyssee» ei il resultat d'ina lavur intensiva ed entusistica da Peter A. Dettling davart il luf. Igl autur e fotograf ch'ei carschius si a Sedrun snega lu era buca ch'il cudisch svegli en el legria e satisfacziun.

Peter A. Dettling, Vus haveis gia collaborau e publicau differentas ovras davart il luf ed igl uors. Quella ga sigeis Vus persuls per text e fotos d'in cudisch fetg voluminus che sefatschen ta spirontamein dil luf. Co essas Vus cumentis cul product final?

Peter A. Dettling: Legreivlamein hael jeu retschiert il product final gest il moment ch'jeu sundel lundervi da rispunder allas damondas per questa intervista cheu el Canada, miu secund dacasa. Igl ei enzatgei nundetg special d'arver plein battacor ina scatla e da saver prender enta maun in'ovra ch'jeu hael luvrav rodund 16 onns vidlunder. Ina gronda part da mia veta persunala sco era professiunala ei d'anflar denter quels dus uviamchels. Jeu resentel ina gronda legria, satisfacziun ed era ina certa luschezia.

Gronda legria e satisfacziun

Ei quei cudisch ina specia da diari?

Gie e na. Dad ina vart raquentel jeu da mias experientschas culs lufs ord ina perspectiva fetg persunala e quei en fuorma cronologica. Aschia sa la lectura ni il lectur accumpnigar mei sin in viadi naven da Canada, Stadis Uni entochen

Peter A. Dettling
ha fatg numerus
otos da lufs nave
dalla Surselva
entochen el Cana
da.

MAD

ella Surselva e sil Calanda. Sin quella via empren il lectur buca mo d'enconuscher differentas famiglias da lufs, mo-bein era miu svilup personal enviers il capir la specia. Plinavon empren el era co la savida dil luf el mund scientific ei sesviluppada. La finfinala – e quei ei impurtont – vegnan mias experientschas persunalas culs lufs adina puspei sustenidas da studis e lavurs scientificas. Aschia – crei jeu – dat quei in bien equiliber denter prosa e savida scientifica. Mia ultima finamira era ei denton da crear in'ovra che selai leger sco ina aventura: plein tensiun, drama e fascinaziun.

*El cudisch sent'ins Vossa gronda sava
da davart il luf, mo era Vossa carezia
per quei animal. Tgei relaziun haveis
Vus tiel luf?*

Igl ei in dils treis animals ch'ein il pli datier da miu cor. Ils dus auters ein il capricorn ed il bison. Il luf denton fatschenta mei sin ina moda persunala e professiunala sco negin auter animal e quei dapi 16 onns, sche buca pli ditg. Il bi vid il luf ei ch'ins empren d'enconuscher duront perscrutari ils animals selvadis nundetg bia dalla natira en general e co tui ei colligiai sin quest mund. Il luf ha era dau a mi la caschun

da mirar cun in egl critic sin nossa societat e co nus tractein il luf e la natira en general. Detg cuort: Il luf ha formau fermamein mia persuna, miu caracter.

*2006 haveis Vus fotografau sco em
prem il luf en Surselva, era quella hi
storia descrivis Vus el cudisch. Haves
ses Vus sminau lu tgei svilup che suon
di cheu ils proxims onns e ch'ei detti
14 onns pli tard rodund 15 lufs en
Surselva?*

Quella damonda less jeu rispunder en duas parts. L'entschatta dils onns 90 ha-vess jeu mai sminau ch'ils lufs sappien turnar tier nus ils proxims decennis. Ei era plitost in patratg abstract. Denton cura ch'igl emprem luf ei vegnius suls cunfinis igl onn 1995 neu dall'Italia e la fin da 2001 era ella Surselva han ins sa-viu sminar che quei seigi mo l'entschatta d'in pli liung process.

Cura che l'emprema famiglia da lufs ei seformada giu sper Cuera igl onn 2012 hai jeu supponiu che la derasaziun vegni a succeder spert. Denton ha ei cuzau sis onns entochen ch'ein ha dau novs roschs en Surselva. Quei ei iu bia pli plau che quei ch'jeu havevel sminau. Ussa havein nus treis famiglias da lufs che vivan per gronda part sin territori sursilvan e forsa sedat bingleiti ina quarta.

Dapertut nua ch'jeu sun staus en regiuns cun lufs, seigi quei ell'America dil nord, Scandinavia ni tier nus ell'Europa centrala ed occidental, eis ei il medem. Il luf ei vegnius diabolisaus sur tschentiners cun agid dil stadi e la religiun sco era dils poets che scrivevan sgarscheivlas historias da fantasia. Quellas historias han liungas umbrivas ch'influenzeschan aunc oz bia giedud. Quellas temas e quels pregiudezis sai ins buc eliminar d'in di sin l'auter. Ussa denton, suenter haver rodund 25 lufs en Svizra, fuss ci temps da propri mirar alla verdad els eglis e da veser ch'il luf ei buca nies inimitg, anzi.

*En Vies cudisch relateis Vus d'eveni
ments specials, dalla veta dil luf, mo
era da Vos numerus viadis per perse
quitar el. Tgei leis Vus effectuar cun
quella publicaziun?*

En emprema lingia less jeu mussar co il luf ei en realitat e buca sco biars s'imagineschan el. Cun quei manegiel jeu buca mo la tenuta memia negativa dils ins ni era la memia positiva dils auters. Jeu less regurdar ch'il luf ha giu ina gronda e positiua influenza en nies svilup sco specia. Buca per nuot havein nus per 99,98 pertschien in luf en nossas stivas – num-nadamein en fuorma dil tgaun. La finfinala less jeu porscher cun agid da quell'ovra in ferm fundament per ina discussiun pli equilibrada davart il luf iis onns vegnents. Jeu sun numnadamein perschadius ch'il luf gioga la rolla centrala co nus tractein la natira en general. Nus stuein sedumandar sche nuslein canticuar aschia sco entochen dacheu ni sche nuslein eleger ina via pli reflectada e pli respectonta enviers il mund natural. Sco nus tractein il luf iis proxims meins ed onns vegn ad esser in indicatur en tgei direcziun che nuslein ir sco societat.

L'intervista ei vegnida fatga a secret.

Animal diabolisau

*En Svizra ei la discussiun davart il re
tuorn dil luffetg contraversa. Daco ei
quei aschia e tgei experientschas ha
veis Vus fatg en autres tiaras?*

Da «White Heart» e dalla veta dil luf al Calanda

Il cudisch «Wolfsodyssee – in viadi el reginavel tschelau dils lufs» da Peter A. Dettling ei cumparius

DA HANS HUONDER/FMR

■ Il cudisch «Wolfsodyssee» ei aschi-dadir il resultat dalla lavur da perscrutaziun, foto e film ch'il Tuatschin Peter A. Dettling ha fatg iis davos 16 onns. El ralata da si'emprema scuntrada cun lufs, dalla historia dil luf en Surselva e dalla veta dil triep da lufs al Calanda, mo era d'auters el Canada. Igl ei in'interessanta publicaziun, adattada per in e scadin che vul saver dapli davart il luf. «Wolfsodyssee – in viadi el reginavel tschelau dils lufs». In meglier tetel havess Peter A. Dettling buca saviu cattar per siu cudisch davart il luf. L'ovra cumparida quels dis ella Casa editura Werd & Weber SA a Thun/Gwatt resplenda numnadamein la fascinaziun digl autur per quei animal da rapina grond, mo era si'enor-ma perseveronza da perseguir el. Tgi ch'ein magari ella natira e perseguitescha la fauna sa che veser igl animal preferiu pretenda pazienza e meinsvart era bia di-rezia, surtut ils muments che l'aura ei buca sco en stiva. Quei ha Dettling ch'ein carschius si a Sedrun e ch'ha anflau siu secund dacasa el Canada fatg sur biars onns. En quei temps eis el era daventaus pertscharts dils conflicts denter carstgaun e luf, surtut leu nua ch'il luf ei sederasaus suenter esser vegnius diabolisaus ed extir-paus pli baul. Aschia en Svizra, el Grischun ed en special era en Surselva. Ins sa esser pro ni contra luf – mo ins duess en-conuscher la natira digl animal avon che giudicar el un pregiudezis. Quella via ei il fotograf, filmader e scribent tuatschin ius cun tutta consequenza.

La scuntrada digl uors culs lufs – fotografada da Peter A. Dettling.

Il frontispezi dil niev cudisch da Peter A. Dettling: «Wolfsodyssee».

FOTOS MAD

Dil Grischun a Canmore

Il cudisch cun 268 paginas e biaras inter-ressantas fotografias ei la lavur da Dettling duront iis davos 16 onns. El ha per-scrutau, filmau e surtut era fotografau lufs en differentas tiaras – aschidadir naveen da Schlans entochen Yellowstone. El ha da numis a lufs – denter auter «White Heart» – ch'ein curdai specialmein en egl ad el. Dettling relata d'interessantas scuntradas cun persunas engaschadas en favur dil luf e descriva ses viadis ora ella natira, lunsch naven dalla civilisaziun. En ina maniera autentica e captivonta rapporta el da sias observaziuni, ses sentimenti e sia vesta dil luf, cunbinada cun constataziuni e sco-

pertas dalla scienzia. La publicaziun lai se-participar il lectur als viadis intensiva digl autur ella natira. Aschia per exemplu la scuntrada cul luf dalla Surselva avon 14 onns. El ei staus igl emprem ch'ha fotografau in luf returnau en Surselva, la fotografia ha fatg furore. La Casa editura Werd & Weber SA scriva: «Il cudisch ein in plädoyer incarnau per ina coexistenza da luf e carstgaun.» Il medem mument ei il cudisch denton era ina revista che de-scriva la tscherca dil spért dil luf.

Per la debatta politica

«Wolfsodyssee» ei ina biografia, ina histo-ria dalla natira, in perscrutaziun dil sede-

schal, professer all'Universitat Vienna, scienziau dil cumporment ed autur constatescha: «Igl ei in dils pli impur-tonts ed actuals cudischi davart il luf ed il carstgaun.»

Malegjar – fotografar – filmar

Peter A. Dettling ch'ein naschius 1972 e carschius si a Sedrun ha fatg igl empren-dissadi sco dessignader da construziun aulta avon ch'entscheiver a sedediar cumpleinamein agl arte e la fotografia d'animals selvadis. 2005 eis el emigras el Canada, oz viva el per gronda part a Canmore sper Banff. 2013 eis el returnaus per 16 meins en Svizra nua ch'ein ha persequitau intensivamein la famiglia da lufs al Calanda. In dils impurtons evenimenti ch'ha svegliau sia fascinaziun pil luf datescha digl onn 2005. Lu ei Dettling numnadamein seconfruntaus cun diesch lufs. Quella sentupada ha lu mai dau ruau al fotograf. Dapi lu ein numerosas fotografias da lufs en Surselva, al Calanda, el Canada ed il Stadis Uni dall'America reüssidas ad el. «Wolfsodyssee» ei aschidadir ina biogra-fia, ina historia dalla natira, perscrutaziun dil cumporment dil luf e leutier in viadi d'aventuras. La publicaziun duei svegliai la capientsha e l'empatia pil pli vegl cumpogn dil carstgaun: canis lupus – il luf.

«Wolfsodyssee» da Peter A. Dettling. 268 paginas el format 16 x 23 cm. 83 fotografias. ISBN 978-3-03922-011-3. Prezi 39 francs. Il cudisch ei cumparius ella Casa editura Werd & Weber SA a Thun/Gwatt. www.werdverlag.ch

«Il luf ha formau fermamein mia persuna»

Peter A. Dettling – igl autur dil cudisch «Wolfsodyssee» – s’exprima davart sia relaziun e lavour cul luf

DA HANS HUONDER/FMR

■ Il cudisch «Wolfsodyssee» ei il resultat d'ina lavur intensiva ed entusistica da Peter A. Dettling davart il luf. Igl autur e fotograf ch'ei carschius si a Sedrun snega lu era buca ch'il cudisch svegli en el legria e satisfacziun.

Peter A. Dettling, Vus haveis gia collaborau e publicau differentas ovras davart il luf ed igl uors. Quella ga sigeis Vus persuls per text e fotos d'in cudisch fetg voluminus che sefatschen ta spirontamein dil luf. Co essas Vus cumentis cul product final?

Peter A. Dettling: Legreivlamein hael jeu retschiert il product final gest il moment ch'jeu sundel lundervi da rispunder allas damondas per questa intervista cheu el Canada, miu secund dacasa. Igl ei enzatgei nundetg special d'arver plein battacor ina scatla e da saver prender enta maun in'ovra ch'jeu hael luvrav rodund 16 onns vidlunder. Ina gronda part da mia veta persunala sco era professiunala ei d'anflar denter quels dus uviamchels. Jeu resentel ina gronda legria, satisfacziun ed era ina certa luschezia.

Gronda legria e satisfacziun

Ei quei cudisch ina specia da diari?

Gie e na. Dad ina vart raquentel jeu da mias experientschas culs lufs ord ina perspectiva fetg persunala e quei en fuorma cronologica. Aschia sa la lectura ni il lectur accumpnigar mei sin in viadi naven da Canada, Stadis Uni entochen

Peter A. Dettling
ha fatg numerus
otos da lufs nave
dalla Surselva
entochen el Cana
da.

MAD

ella Surselva e sil Calanda. Sin quella via empren il lectur buca mo d'enconuscher differentas famiglias da lufs, mo-bein era miu svilup personal enviers il capir la specia. Plinavon empren el era co la savida dil luf el mund scientific ei sesviluppada. La finfinala – e quei ei impurtont – vegnan mias experientschas persunalas culs lufs adina puspei sustenidas da studis e lavurs scientificas. Aschia – crei jeu – dat quei in bien equiliber denter prosa e savida scientifica. Mia ultima finamira era ei denton da crear in'ovra che selai leger sco ina aventura: plein tensiun, drama e fascinaziun.

*El cudisch sent'ins Vossa gronda sava
da davart il luf, mo era Vossa carezia
per quei animal. Tgei relaziun haveis
Vus tiel luf?*

Igl ei in dils treis animals ch'ein il pli datier da miu cor. Ils dus auters ein il capricorn ed il bison. Il luf denton fatschenta mei sin ina moda persunala e professiunala sco negin auter animal e quei dapi 16 onns, sche buca pli ditg. Il bi vid il luf ei ch'ins empren d'encouscher duront pescrutar ils animals selvadis nundetg bia dalla natira en general e co tui ei colligiai sin quest mund. Il luf ha era dau a mi la caschun

da mirar cun in egl critic sin nossa societat e co nus tractein il luf e la natira en general. Detg cuort: Il luf ha formau fermamein mia persuna, miu caracter.

*2006 haveis Vus fotografau sco em
prem il luf en Surselva, era quella hi
storia descrivis Vus el cudisch. Haves
ses Vus sminau lu tgei svilup che suon
di cheu ils proxims onns e ch'ei detti
14 onns pli tard rodund 15 lufs en
Surselva?*

Quella damonda less jeu rispunder en duas parts. L'entschatta dils onns 90 ha-vess jeu mai sminau ch'ils lufs sappien turnar tier nus ils proxims decennis. Ei era plitost in patratg abstract. Denton cura ch'igl emprem luf ei vegnius suls cunfinis igl onn 1995 neu dall'Italia e la fin da 2001 era ella Surselva han ins sa-viu sminar che quei seigi mo l'entschatta d'in pli liung process.

Cura che l'emprema famiglia da lufs ei seformada giu sper Cuera igl onn 2012 hai jeu supponiu che la derasaziun vegni a succeder spert. Denton ha ei cuzau sis onns entochen ch'ein ha dau novs roschs en Surselva. Quei ei iu bia pli plau che quei ch'jeu havevel sminau. Ussa havein nus treis famiglias da lufs che vivan per gronda part sin territori sursilvan e forsa sedat bingleiti ina quarta.

Dapertut nua ch'jeu sun staus en regiuns cun lufs, seigi quei ell'America dil nord, Scandinavia ni tier nus ell'Europa centrala ed occidental, eis ei il medem. Il luf ei vegnius diabolisaus sur tschentners cun agid dil stadi e la religiun sco era dils poets che scrivevan sgarscheivlas historias da fantasia. Quellas historias han liungas umbrivas ch'influenzeschan aunc oz bia giedud. Quellas temas e quels pregiudezis sai ins buc eliminar d'in di sin l'auter. Ussa denton, suenter haver rodund 25 lufs en Svizra, fuss ci temps da propri mirar alla verdad els eglis e da veser ch'il luf ei buca nies inimitg, anzi.

*En Vies cudisch relateis Vus d'eveni
ments specials, dalla veta dil luf, mo
era da Vos numerus viadis per perse
quitar el. Tgei leis Vus effectuar cun
quella publicaziun?*

En emprema lingia less jeu mussar co il luf ei en realitat e buca sco biars s'imagineschan el. Cun quei manegiel jeu buca mo la tenuta memia negativa dils ins ni era la memia positiva dils auters. Jeu less regurdar ch'il luf ha giu ina gronda e positiua influenza en nies svilup sco specia. Buca per nuot havein nus per 99,98 pertschien in luf en nossas stivas – num-nadamein en fuorma dil tgaun. La finfinala less jeu porscher cun agid da quell'ovra in ferm fundament per ina discussiun pli equilibrada davart il luf iis onns vegnents. Jeu sun numnadamein perschadius ch'il luf gioga la rolla centrala co nus tractein la natira en general. Nus stuein sedumandar sche nuslein canticuar aschia sco entochen dacheu ni sche nuslein eleger ina via pli reflectada e pli respectonta enviers il mund natural. Sco nus tractein il luf iis proxims meins ed onns vegn ad esser in indicatur en tgei direcziun che nuslein ir sco societat.

L'intervista ei vegnida fatga a secret.

Animal diabolisau

*En Svizra ei la discussiun davart il re
tuorn dil luffeg contraversa. Daco ei
quei aschia e tgei experientschas ha
veis Vus fatg en autres tiaras?*

Da «White Heart» e dalla veta dil luf al Calanda

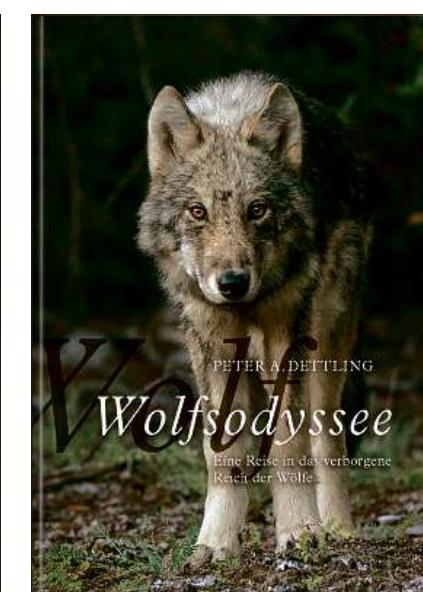
Il cudisch «Wolfsodyssee – in viadi el reginavel tschelau dils lufs» da Peter A. Dettling ei cumparius

DA HANS HUONDER/FMR

■ Il cudisch «Wolfsodyssee» ei aschi-dadir il resultat dalla lavur da perscrutaziun, foto e film ch'il Tuatschin Peter A. Dettling ha fatg iis davos 16 onns. El ralata da si'emprema scuntrada cun lufs, dalla historia dil luf en Surselva e dalla veta dil triep da lufs al Calanda, mo era d'auters el Canada. Igl ei in'interessanta publicaziun, adattada per in e scadin che vul saver dapli davart il luf. «Wolfsodyssee – in viadi el reginavel tschelau dils lufs». In meglier tetel havess Peter A. Dettling buca saviu cattar per siu cudisch davart il luf. L'ovra cumparida quels dis ella Casa editura Werd & Weber SA a Thun/Gwatt resplenda numnadamein la fascinaziun digl autur per quei animal da rapina grond, mo era si'enor-ma perseveronza da perseguir el. Tgi ch'ein magari ella natira e perseguitescha la fauna sa che veser igl animal preferiu pretenda pazienza e meinsvart era bia di-rezia, surtut ils muments che l'aura ei buca sco en stiva. Quei ha Dettling ch'ein carschius si a Sedrun e ch'ha anflau siu secund dacasa el Canada fatg sur biars onns. En quei temps eis el era daventaus pertscharts dils conflicts denter carstgaun e luf, surtut leu nua ch'il luf ei sederasaus suenter esser vegnius diabolisaus ed extir-paus pli baul. Aschia en Svizra, el Grischun ed en special era en Surselva. Ins sa esser pro ni contra luf – mo ins duess en-conuscher la natira digl animal avon che giudicar el un pregiudezis. Quella via ei il fotograf, filmader e scribent tuatschin ius cun tutta consequenza.

La scuntrada digl uors culs lufs – fotografada da Peter A. Dettling.

Il frontispezi dil niev cudisch da Peter A. Dettling: «Wolfsodyssee».

FOTOS MAD

Dil Grischun a Canmore

Il cudisch cun 268 paginas e biars interessantas fotografias ei la lavur da Dettling duront iis davos 16 onns. El ha pescrtau, filmau e surtut era fotografau lufs en differentas tiaras – aschidadir naveen da Schlans entochen Yellowstone. El ha da numis a lufs – denter auter «White Heart» – ch'ein curdai specialmein en egl ad el. Dettling relata d'interessantas scuntradas cun persunas engaschadas en favur dil luf e descriva ses viadis ora ella natira, lunsch naven dalla civilisaziun. En ina maniera autentica e captivonta rapporta el da sias observaziuni, ses sentimenti e sia vesta dil luf, cunbinada cun constataziun e sco-

pertas dalla scienzia. La publicaziun lai se-participar il lectur als viadis intensiva digl autur ella natira. Aschia per exemplu la scuntrada cul luf dalla Surselva avon 14 onns. El ei staus igl emprem ch'ha fotografau in luf returnau en Surselva, la fotografia ha fatg furore. La Casa editura Werd & Weber SA scriva: «Il cudisch ein in plädoyer incarnau per ina coexistenza da luf e carstgaun.» Il medem mument ei il cudisch denton era ina revista che descriva la tscherca dil spért dil luf.

Per la debatta politica

«Wolfsodyssee» ei ina biografia, ina storia dalla natira, in pescrutiun dil sede-

putar dil luf ed in'aventura enina. Igl ei ina retscherca detagliada d'in ambient autentic, cunbinada cun registraziun fascinontas», puntuescha la casa editura ed igl expert dad uors, autur e reschissur Reno Sommerhalder giudichescha l'ovra suandontamein: «La savida che Dettling ha recalgtau en ina moda fetg dira ei ina dallas impurontas vuschs el cumbat per la protecziun da quella creatura da fetg grond'impurtonza ecologica.» Elli H. Radinger, l'autura dil cudisch «Die Weisheit der Wölfe», puntuescha: «Quei ei in fetg impurontud cudisch che vegn a procurar per discussiuns, surtut en vesta al retuorn dils lufs en Svizra.» Kurt Kotr-

schal, professer all'Universitat Vienna, scienziau dil cumporment ed autur constatescha: «Igl ei in dils pli impurontud ed actuals cudischs davart il luf ed il carstgaun.»

Malegjar – fotografar – filmar

Peter A. Dettling ch'ein naschius 1972 e carschius si a Sedrun ha fatg igl empren-dissadi sco dessignader da construziun aulta avon ch'entscheiver a sedediar cumpleinamein agl arte e la fotografia d'animals selvadis. 2005 eis el emigras el Canada, oz viva el per gronda part a Canmore sper Banff. 2013 eis el returnaus per 16 meins en Svizra nua ch'ein ha perseguitau intensivamein la famiglia da lufs al Calanda. In dils impurontus evenimenti ch'ha svegliau sia fascinaziun pil luf datescha digl onn 2005. Lu ei Dettling numnadamein seconfruntaus cun diesch lufs. Quella sentupada ha lu mai dau ruau al fotograf. Dapi lu ein numerosas fotografias da lufs en Surselva, al Calanda, el Canada ed il Stadis Uni dall'America reüssidas ad el. «Wolfsodyssee» ei aschidadir ina biografia, ina storia dalla natira, pescrutiun dil cumporment dil luf e leutier in viadi d'aventuras. La publicaziun duei svegliai la capientsha e l'empatia pil pli vegl cumpogn dil carstgaun: canis lupus – il luf.

«Wolfsodyssee» da Peter A. Dettling. 268 paginas el format 16 x 23 cm. 83 fotografias. ISBN 978-3-03922-011-3. Prezi 39 francs. Il cudisch ei cumparius ella Casa editura Werd & Weber SA a Thun/Gwatt. www.werdverlag.ch